

Doç. Dr. Hacı KARA

SİGORTA HUKUKU

onikilevha

İÇİNDEKİLER

2. BASKIYA ÖNSÖZ.....	IX
ÖNSÖZ	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXXVII
KAYNAKÇA	XLIII

BİRİNCİ BÖLÜM SİGORTA HUKUKU SİGORTA ÖRGÜTÜ VE GENEL İLKELER

§1. SİGORTA HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE KAYNAKLARI.....	6
I. SİGORTA HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	6
A. DÜNYADA SİGORTACILIK.....	6
B. TÜRKİYE'DE SİGORTACILIK.....	11
1. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Sigortacılığın Gelişimi	11
2. Cumhuriyet Döneminde Sigortacılığın Gelişimi.....	14
II. SİGORTA HUKUKUNUN KAYNAKLARI	17
A. KANUNLAR.....	18
1. Sigortacılık Kanunu	18

2.	Türk Ticaret Kanunu	19
a.	Genel Olarak	19
b.	Sigorta Türleri	20
c.	TTK'da Düzenlenmeyen Hususlar	21
d.	TTK'da Koruyucu (Emredici) Hükümlerin Düzenlenmesi	21
aa.	Kararlaştırılması Halinde Sözleşmeyi Geçersiz Kılan Şartlar	22
bb.	Kararlaştırılması Halinde Geçersiz Olan Şartlar	23
cc.	Sigorta Ettiren, Sigortalı ve Lehtar Aleyhine Değiştirilemeyen Hükümler (Nispi Emredici Kurallar)	23
e.	Türk Ticaret Kanunu Uygulama Kanunu	25
3.	Kooperatifler Kanunu	26
4.	Diğer Kanunlar	28
a.	Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu	28
b.	Tarım Sigortaları Kanunu	29
c.	Karayolları Trafik Kanunu	29
d.	Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun	30
e.	Turizmi Teşvik Kanunu	31
f.	Muhtelif Kanunlar	32
B.	YÖNETMELİKLER	33
C.	SİGORTA GENEL ŞARTLARI	37
§2.	SİGORTA HUKUKUNA DAİR GENEL HUSUSLAR VE TEMEL ÖZELLİKLER	39
I.	GENEL HUSULAR	39
A.	SİGORTA HUKUKUNUN KONUSU	39
B.	SİGORTANIN İŞLEVLERİ	39
1.	Ekonomik İşlevleri	39
2.	Sosyal İşlevleri	40

II.	SİGORTACILIK FAALİYETİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ	41
A.	SİGORTACILIK ESASI BİLİM VE TEKNİĞE DAYALIDIR.....	41
B.	SİGORTACILIK DENETİME TABİDİR	41
C.	SİGORTACILIĞIN ETKİSİ ULUSAL OLDUĞU KADAR ULUSLARARASI NİTELİK TAŞIR	42
III.	SİGORTANIN YARARLARI	43
IV.	YURTDIŞINDA YAPTIRILABİLECEK SİGORTALAR....	43
§3.	SİGORTA TÜRLERİ VE SİGORTA TEMEL KAVRAMLARI	44
I.	SİGORTA TÜRLERİ	44
A.	ÖZEL SİGORTA.....	44
1.	Kara ve Deniz Sigortaları.....	44
2.	Mal, Sorumluluk ve Can Sigortaları.....	45
3.	Sabit Primli ve Değişen Primli Sigorta.....	45
4.	Zarar Sigortaları – Meblağ Sigortaları.....	46
a.	Zarar Sigortaları.....	46
b.	Meblağ Sigortaları	46
5.	Aktif ve Pasif Sigortaları	47
a.	Aktif Sigortası.....	47
b.	Pasif Sigortası.....	47
B.	SOSYAL SİGORTA.....	48
1.	Genel Olarak.....	48
2.	Özel Sigortayı Sosyal Sigortadan Ayıran Unsurlar....	49
II.	SİGORTAYA DAİR TEMEL KAVRAMLAR.....	50
A.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİ İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR.....	50
1.	Sigortacı	50
2.	Sigorta Ettiren, Sigortalı ve Lehtar	50
3.	Prim	51
4.	Kaza.....	51

5. Riziko	51
6. Sigorta Menfaati.....	52
7. Zarar	52
8. Sigorta Tazminatı-Sigorta Bedeli.....	52
B. RİYAZİ İHTİYAT	53
C. İSTATİSTİK	53
D. SİGORTA ENSTİTÜ YÜK KLOZLARI.....	54
§4. SİGORTA ÖRGÜTLERİ VE SİGORTA ŞİRKETLERİ	57
I. SİGORTA ÖRGÜTLERİ	57
A. AVRUPA BİRLİĞİ’NDE SİGORTA ÖRGÜTLERİ	57
1. Avrupa Birliği ve Sigorta Hukuku.....	57
2. Avrupa Sigortalar Komitesi	58
B. ULUSLARARASI SİGORTA HUKUKU DERNEĞİ	58
C. ULUSAL SİGORTA ÖRGÜTLERİ	59
1. Sigortacılık Genel Müdürlüğü.....	59
2. Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği.....	60
3. Sigorta Acente ve Eksperleri.....	61
a. Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi.....	61
b. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi	61
c. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi.....	62
4. Sigorta Hukuku Türk Derneği	62
II. SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ	62
A. SİGORTA ŞİRKETLERİ	62
1. Sigorta Şirketlerinin Taşımı Gereken Şartlar.....	63
a. Anonim Şirketler.....	63
b. Kooperatif Şirketler.....	64
aa. Kooperatiflerin Kuruluşu	64
bb. Kooperatif Sigortacılığı.....	65
cc. Sigortacılık İçin Taşımı Gereken Şartlar	66
dd. Türleri.....	66
ee. Kooperatif Sigortacılığının Özellikleri	67
2. Sigorta Şirketinin İşleyışı.....	68

a.	Ücret Sigortacılığı.....	68
b.	Üyelik Sigortacılığı	68
3.	Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Teşkilatlanması...	69
a.	Yönetim Kurulu	69
b.	Genel Müdür.....	69
c.	Denetim Kurulu ve İç Denetim.....	70
B.	REASÜRANS ŞİRKETİ	71
III.	DENETİM MAKAMI	71
A.	GENEL OLARAK.....	71
B.	SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU.....	72
1.	SEDD Kurumunun Kuruluşu.....	72
2.	SEDD Kurumunun Görev ve Yetkileri	74
3.	SEDD Teşkilatı.....	75
a.	SEDD Kurulu	75
aa.	SEDD Kurulunun Görev ve Yetkileri.....	75
bb.	SEDD Kurulunun Üyeleri	76
cc.	SEDD Kurulunun Toplantıları	76
dd.	SEDD Kurulu Düzenleyici İşlemleri	77
b.	Başkanlık	78
c.	Geçiş Hükümleri ve Atıflar.....	78
aa.	Geçiş Hükümleri.....	78
bb.	Atıflar	79
IV.	SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİNİN DENETİMİ	80
A.	KURULUŞ AŞAMASINDA DENETİM	81
1.	Genel Olarak.....	81
2.	Kuruluş İzni Alma	81
3.	Faaliyet için Ruhsat Alma	82
a.	Ruhsat Alma.....	82
b.	Ruhsatın İptali.....	84
4.	Kanunda Öngörüldüğü Şekilde Teşkilatlanma.....	86
5.	Kanuna Uygun Faaliyyette Bulunma.....	86

6.	Sermayesinin Asgari Yeterlilikte Olması	87
7.	Yabancı Sigorta ve Reasürans Şirketleri	88
B.	FAALİYET AŞAMASINDA DENETİM.....	89
1.	Esas Sözleşmenin Denetimi.....	89
a.	Esas Sözleşmede Değişiklik Yapılması	89
b.	Ortaklık Yapısının Değişmesi.....	91
c.	Sermaye Artırımına İlişkin Esas Sözleşme Değişikliği Yapılması	91
2.	Mali Bünye İle İlgili Denetim.....	92
a.	Teknik Karşılık Ayrılması.....	92
aa.	Kazanılmamış Primler Karşılığı.....	93
bb.	Dengeleme Karşılığı.....	93
cc.	Matematik Riskler Karşılığı.....	93
dd.	Sonuca Bağlanmamış (Muallağ) Tazminat Karşılığı.....	94
ee.	Devam Eden Riskler Karşılığı	94
ff.	İkramiyeler ve Primler Karşılığı.....	94
b.	Teminatlar	94
c.	Hesap ve Kayıtların Denetimi	96
d.	Aktif Azaltıcı İşlem Yasası.....	97
e.	Sigorta Şirketinin İflas Etmesi.....	97
C.	TASFİYE AŞAMASINDA DENETİM	99
V.	SİGORTA ARACILARI	100
A.	SİGORTA ACENTESİ	100
1.	Tanımı	100
2.	Unsurları.....	102
3.	Acentenin Brokerden Farkı	102
4.	Acente Olmak İçin Gerekli Şartlar	103
5.	Levhaya Yazılma ve Silinme.....	104
a.	Levhaya Yazılma.....	104
b.	Levhadan Silinme.....	105
6.	Özellikleri.....	107
7.	Yabancı Sigorta Acentesi	109

8.	Yetkisiz Acente	109
9.	Sona Erme.....	109
a.	Sona Ermede Komisyon Hakkı.....	109
b.	Portföy Tazminatı	111
c.	Rekabet Yasağı.....	114
B.	SİGORTA BROKERİ	114
1.	Tanımı	114
2.	Brokerlerin Taşıması Gereken Nitelikler.....	115
a.	Gerçek Kişi Broker	115
b.	Tüzel Kişi Broker	116
3.	Sigorta Brokerliğinin Özellikleri	117
C.	SİGORTA AKTÜER VE EKSPERLERİ.....	118
1.	Aktüer.....	118
2.	Sigorta Eksperisi	119
a.	Tanımı	119
b.	Taşıması Gereken Şartlar.....	119
c.	Ruhsat ve Levhaya Yazılma	119
aa.	Faaliyete Başlama	119
bb.	Levhaya Yazılma.....	121
cc.	Levhadan Silinme	121
3.	Eksperlerle İlgili Sınırlamalar.....	122
4.	Yabancı Eksperler	122
 İKİNCİ BÖLÜM		
SİGORTA SÖZLEŞMELERİ		
§5.	SİGORTA SÖZLEŞMESİ.....	128
I.	GENEL OLARAK.....	128
A.	KARŞILIKLI SİGORTA	128
B.	REASÜRANS SÖZLEŞMESİ	129
II.	SİGORTA SÖZLEŞMESİ.....	130
A.	TANIMI	130
B.	ŞEKLİ.....	134

C.	HUKUKİ NİTELİĞİ.....	135
D.	KONUSU	137
E.	YABANCILIK UNSURU BULUNAN SİGORTA SÖZLEŞMELERİ	139
1.	Uygulanacak Hükümler.....	139
2.	Türk Hukukunun Doğrudan Uygulanması	141
III.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI VE UYGULANACAK HÜKÜMLER	141
A.	UNSURLARI	141
B.	UYGULANACAK HÜKÜMLER	143
1.	Emredici Hükümler	144
2.	Sigorta Özel Şartları.....	144
3.	Sigorta Genel Şartları.....	146
a.	Tanımı.....	146
b.	Genel Şartların Haksız Şart Kapsamında Değerlendirilmesi	147
c.	Genel Şartların Değişmesi.....	150
4.	Ticaret Kanunu Hükümleri.....	150
5.	Ticari Örf ve Adet	150
6.	Genel Hükümler	151
IV.	SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN KURULMASI	151
A.	GENEL OLARAK.....	151
1.	Öneri (İcap).....	152
2.	Kabul.....	152
3.	Susma.....	153
B.	BAŞKASI LEHİNE SİGORTA	154
1.	Başkası Hesabına Sigorta	155
2.	Başkası Adına Sigorta	157
a.	Sözleşmesinin Temsilci Tarafından Yapılması ..	157
b.	Yetkili Temsilci	157
c.	Yetkisiz Temsilci	157
3.	Kimin Olacaksa Onun Lehine Sigorta	159

C.	ULUSLARARASI EŞYA SATIM SÖZLEŞMESİ TÜRKLERİNDE SIGORTA İLİŞKİSİ	161
V.	SÖZLEŞMENİN TARAFLARI.....	165
	A. SIGORTACI.....	165
	B. SIGORTA ETTİREN	166
VI.	SIGORTA SÖZLEŞMESİNİN ÖZELLİKLERİ	167
	A. SÜRESİ.....	167
	1. Şekli (Formel) Süre	167
	2. Teknik Süre	168
	3. Maddi Süre	169
	B. GEÇMİŞE ETKİLİ SIGORTA.....	170
	C. SIGORTA HİMAYESİ.....	173
	D. RİZİKO	174
	1. Kavram	174
	2. Rizikonun Ağırlaşması.....	177
	3. Sigortalanan Riziko.....	177
	E. SIGORTA PRİMİ	179
	F. SIGORTA DEĞERİ.....	181
	G. SIGORTA TAZMİNATI- SIGORTA BEDELİ.....	182
	H. ZAMANAŞIMI.....	183
VII.	ÖZEL SÖZLEŞME ŞEKİLLERİ.....	185
	A. GEÇİCİ (MUVAKKAT) SIGORTA KUVERTÜRÜ ..	185
	B. ABONMAN SIGORTA SÖZLEŞMESİ.....	188
	C. BİRLEŞTİRİLMİŞ SÖZLEŞMELER.....	193
	D. GRUP SIGORTASI	193
§6.	TARAFLARIN BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	193
I.	GENEL OLARAK.....	193
II.	SIGORTACININ BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	198
	A. RİZİKOYU TAŞIMAK.....	198
	1. Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğü	198
	2. İmkânsızlık.....	199

B. SİGORTA ETTİRENİ AYDINLATMAK.....	199
1. Genel Olarak.....	199
2. Hukuki Niteliği	200
3. Terim Sorunu.....	200
4. Aydınlatma Yükümlülüğünün Muhatabı ve Sorumluları	203
a. Muhatabı.....	203
b. Sorumluları	204
5. Çeşitli Sigorta Türleri.....	204
6. Aydınlatma Şekli ve Kapsamı	205
a. Şekli.....	205
b. Kapsamı	206
7. Aydınlatma Yükümlülüğüne Aykırılığın Müeyyidesi.....	207
8. Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi ...	215
9. Aydınlatma Metninin İçeriği ve Metnin Saklanması	217
10. Aydınlatma Yükümlüğünden kaçınılabilecek Haller	217
a. Bilgi Talepleri ve Şikayetlerin Cevaplandırılması.....	217
b. İnternet Sitesi Kurma Zorunluluğu.....	218
C. SİGORTA POLİÇESİ DÜZENLEMEK VE TESLİM ETMEK	219
1. Genel olarak	219
2. İçerik	224
D. ZARARI TAZMİN ETMEK.....	225
1. Genel olarak	225
2. Muacceliyet	227
3. Avans Ödemesi.....	228
4. Kısmi Tazminat Ödemeleri.....	229
5. Rizikonun Gerçekleşmesinde Kusur	229
6. Eşya Üzerinde Rehin Bulunması Halinde Ödeme ...	230
a. Genel Olarak Rehinli Eşya	230

b.	Gemi İpoteği.....	231
aa.	İpotekli Gemide Sigorta Tazminatı.....	231
bb.	Gemi İpoteğinin Sigortacıya Bildirilmesi....	231
cc.	Sigortacının Malike Ödeme Yapması	233
dd.	Sigortacının Borcundan Kurtulması.....	233
E.	GİDERLERİ ÖDEMEK	234
1.	Genel Olarak.....	234
2.	Hukuki Niteliği	235
3.	Talep Edilebilecek Giderler.....	235
4.	Giderleri Talep Edebilme Şartları.....	236
F.	TİCARİ VE MESLEKİ SIRLARI SAKLI TUTMAK .	237
G.	KİŞİSEL VERİLERİ SAKLAMAK	237
III.	SİGORTA ETTİRENİN BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	240
A.	PRİM ÖDEME BORCU.....	240
1.	Primin Ödenmesi	240
2.	Sigorta Himayesinin Başlaması.....	242
3.	Primin Değişmesi.....	243
4.	Ödeme Yeri.....	244
5.	Primin Muaccel Hale Gelmesi	244
6.	Temerrüt	245
7.	Takas.....	245
8.	Prim Ödememenin Sonuçları.....	246
a.	Cayma.....	246
b.	Fesih.....	248
B.	BEYAN YÜKÜMLÜLÜĞÜ	248
1.	Genel Olarak.....	248
2.	Hukuki Niteliği	249
3.	Beyan Yükümlüğünün Safhaları.....	250
a.	Sözleşmenin Yapılmasından Önce	250
aa.	Genel olarak	250
bb.	Hukuki Niteliği ve Sorumluluğun Kaynağı .	251

cc.	Yazılı sorular	252
dd.	Önemli Sayılan Hususlar	254
ee.	Bağlantı	255
ff.	Beyanla Yükümlü Kişiler	256
gg.	Beyan Hangi Kişilere Yapılmalıdır.....	257
hh.	Teklifin Yapılması İle Kabulü Arasındaki Değişiklikleri Beyan	258
b.	Sözleşme Süresi İçinde	258
c.	Riziko Gerçekleştiğinde	259
4.	Beyan Yükümlülüğüne Akyırılığın Yaptırımı.....	259
a.	Cayma Hakkı.....	259
aa.	Sözleşme Öncesinde	259
(1)	Cayma Hakkının Kullanılması	259
(2)	Cayma Hakkının kullanılamayacağı Haller	260
bb.	Sözleşme Süresinde	260
b.	Tazminatın İndirilmesini Talep Hakkı.....	261
C.	RİZİKO GERÇEKLEŞTİĞİNDE BİLDİRME YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	261
D.	RİZİKO GERÇEKLEŞTİKten SONRA BİLGİ VERME VE ARAŞTIRMA YAPILMASINA İZİN VERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	262
E.	ZARARI ÖNLEME, AZALTMA VE SİGORTACININ RÜCU HAKLARINI KORUMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ.....	262
F.	ZARAR GÖREN MAL VE ZARARIN GERÇEKLEŞTİĞİ YERDE DEĞİŞİKLİK YAPMAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	263
G.	SÖZLEŞMEDE ÖNGÖRÜLEN YÜKÜMLÜLÜKLER	264
KONUNUN ÖZETİ	265	
I.	SİGORTACININ BORÇ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİNE AYKIRI	

DAVRANMASI HALİNDE UYGULANACAK YAPTIRIMLAR	265
II. SİGORTA ETTİRENİN BORÇ VE YÜKÜMLÜLKLERİNE AYKIRI DAVRANMASI HALİNDE UYGULANACAK YAPTIRIMLAR.....	266
§7. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ 267	
I. POLİÇEDE KARARLAŞTIRILAN SÜRENİN GELMESİ	267
II. SİGORTACININ İFLASI	268
III. TARAFLARIN ANLAŞMASI	268
IV. TARAFLARDAN BİRİNİN SÖZLEŞMEYİ FESHETMESİ VEYA CAYMASI.....	268
A. FESİH.....	268
1. Olağanüstü Durumlarda Fesih.....	268
2. Sigorta Priminin Artırılmasında Fesih	269
3. Kısmi Fesih ve Cayma.....	269
B. CAYMA.....	270
1. Tarafların Aczi, Takibin Semeresiz Kalması.....	270
2. Sigortacının İflası	270
V. SİGORTALI MALIN SAHİBİNİN DEĞİŞMESİ.....	271
VI. RİZİKONUN GERÇEKLEŞMESİ	271
VII. SİGORTA KONUSUNUN ORTADAN KALKMASI.....	271
KONUNUN ÖZETİ	271
I. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİ FESİH HALLERİ	271
II. SİGORTA SÖZLEŞMESİNDEN CAYMA HALLERİ	272
III. KUSURUN AĞIRLIĞINA GÖRE TAZMİNATTAN İNDİRİM YAPILMASI GEREKEN HALLER.....	274
 ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
ÖZEL SİGORTA TÜRLERİ	
§8. SİGORTA TÜRLERİ	281

I.	MAL SİGORTASI	281
A.	MAL SİGORTASI TÜRLERİ.....	283
1.	Yangın Sigortası	284
a.	Abonman Poliçeleri	286
b.	Dalgalı (Mütemevviç) Sigorta Poliçesi.....	286
c.	Ayarlama Klozlu Poliçeler.....	287
d.	İlk Ateş Sigortası Poliçeleri.....	287
e.	Yeni Değer Klozlu Sigorta Poliçeleri	287
2.	Nakliyat (Taşıma) Sigortaları.....	288
a.	Klozlar	288
b.	Abonman Poliçesi.....	290
3.	Borç Ödeme Sigortası	290
a.	Sigortanın Konusu.....	290
b.	Teminatlar	290
aa.	İşsizlik Teminatı.....	290
bb.	Geçici İş Göremezlik Teminatı.....	291
cc.	Ek Sözleşme ile Teminat Kapsamına Dâhil EdileBILECEK HÂLLER	291
c.	Sigortanın Süresi ve Sona Ermesi	291
4.	Kara Araçları Kasko Sigortası.....	292
a.	Sigortanın Konusu.....	292
b.	Sigorta Kapsamında Olan Rizikolar	292
c.	Sigorta Kapsamı Dışında Olan Rizikolar.....	293
d.	Kapsam İçine Alınabilen Rizikolar	294
e.	Kiralık Araçlar	297
B.	MAL SİGORTALARINA İLİŞKİN İLKELER.....	299
1.	Menfaat İlkesi	299
a.	Müşterek Menfaat.....	300
b.	Müşterek Menfaatlerin Sigortası.....	300
c.	Menfaat Üzerinde Sınırlamalar.....	301
aa.	Sınırlı Aynı Hak	301
bb.	Haciz	302
2.	Sigorta Değerinin Sigorta Bedeline Denkliği İlkesi.	303

a.	Aşkın Sigorta.....	303
b.	Eksik Sigorta	304
c.	Takseli Sigorta	305
d.	Birden Fazla Sigorta	306
aa.	Müşterek sigorta.....	306
bb.	Çifte sigorta.....	307
cc.	Kısmi sigorta	308
3.	Tazminat İlkesi.....	309
a.	Aşkın Sigorta.....	309
b.	Eksik Sigorta	309
c.	İlk Tehlike Sigortası	310
4.	Halefiyet İlkesi	310
II.	SORUMLULUK SİGORTASI	310
A.	SORUMLULUK SİGORTALARININ, MAL VE CAN SİGORTALARINDAN FARKLARI.....	310
B.	SORUMLULUK SİGORTASININ ÖZELLİKLERİ	311
1.	Uygulanacak Hükümler.....	313
2.	Tanımı.....	313
3.	Hukuki Niteliği	314
4.	Sigortacının Hakları	315
a.	Sigortacının Bilgi Alma Hakkı	315
b.	Takas	315
c.	Halefiyet.....	316
5.	Sigorta Geçerlilik Süresi.....	317
6.	Sözleşme Hükümleri İle Üçüncü Kişi Aleyhine Düzenlenme Yapmanın Geçerliliği.....	318
7.	Manevi Tazminat Talepleri	318
8.	Müteselsil Sorumluluk	319
9.	Sigortacının Yaptığı Kısmi Ödemeler.....	320
10.	Zarara Kasten Sebep Olma.....	321
11.	Bildirim Yükümlülüğü	321
12.	Hukuki Koruma.....	321
a.	Genel Olarak.....	321

b.	Yapılacak Hukuki Yardımlar	322
13.	Üçüncü Kişinin Doğrudan Sigortacıya Dava Açma Hakkı	323
a.	Genel Olarak.....	323
b.	Hukuki Düzenleme.....	324
c.	Doğrudan Dava Hakkının Amacı.....	326
d.	Doğrudan Davada Sigortacının Yapabileceği Savunma.....	326
e.	Öde ki Ödeme Alabilesin (Pay to be Paid) Kuralı	327
f.	Doğrudan Dava Hakkında Zamanaşımı Süresi .	328
14.	Sözleşmeye Yetki veya Tahkim Şartı Konulması.....	329
C.	ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI	330
1.	Genel Olarak.....	330
2.	Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Düzenlenmesi	330
3.	Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Tanımı ve Türleri.....	333
a.	Tanımı	333
b.	Türleri.....	333
aa.	Kanunla Düzenlenmiş Olan Zorunlu Sigortalar.....	333
bb.	Yönetmelik İle Düzenlenen Zorunlu Sigorta Türleri.....	339
cc.	Cumhurbaşkanlığı (Bakanlar Kurulu) Kararı İle Düzenlenen Zorunlu Sorumluluk Sigortaları	342
D.	GÜVENCE HESABI	343
1.	Yasal Düzenleme ve Amacı.....	343
2.	Kapsamı	344
3.	Gelir ve Giderleri	345
E.	ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASININ DENETİMİ VE TAKİBİ	347
F.	SORUMLULUK SİGORTASI TÜRLERİ	349

1.	Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	350
a.	Hukuki Düzenleme	350
b.	Sigorta Kapsamı	356
c.	Sigorta Kapsamı Dışında Kalan Haller	360
d.	Kusur Kavramı	361
aa.	Genel Olarak	361
bb.	Kazanın Alkolün Etkisi ile Meydana Gelmesi.....	363
e.	Sigortadan Yaralanacak Üçüncü Kişiler.....	366
aa.	Sürücü ve Yardımcıları	366
bb.	İşletenin Eşi, Çocukları ve Yakınları.....	366
cc.	Diğer Kişiler.....	371
dd.	Hatır Taşımaları.....	372
f.	Tazmin Edilecek Zararlar	374
g.	İşletenin Değişmesi	379
h.	İkame Araç	379
i.	Dava Şartı.....	380
2.	İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortası	381
a.	Genel Olarak	381
b.	Sigortanın Konusu.....	381
c.	Sigorta Kapsamında Olan Rizikolar	382
d.	Sigorta Kapsamı Dışında Olan Rizikolar.....	382
3.	Taşıyıcı Mali Sorumluluk Sigortası.....	384
a.	Genel Olarak	384
b.	Taşıyıcının Sorumluluğu	385
c.	Sorumluluğun Kapsamı	385
d.	CMR (Taşıyıcının Malî Sorumluluğu) Sigortaları	386
aa.	Kapsamı	387
bb.	CMR Sigortalarının Uluslararası Karayolu Taşımacılığındaki Yeri ve Önemi	389
4.	Hekim Zorunlu Sorumluluk Sigortası.....	389
a.	Malpraktis Kavramı	389

b.	Hukuki Düzenleme.....	392
aa.	Amacı.....	392
bb.	Düzenleme.....	392
c.	Kapsamı	395
d.	Sigortanın Temin Ettiği Alacaklar	396
aa.	Sigorta Kapsamındaki Rizikolar	398
bb.	Sigorta Kapsamına Alınabilen Rizikolar.....	400
cc.	Kapsam Dışındaki Rizikolar.....	401
dd.	Sigortacının, Sigorta Ettirene Rücu Edebileceği Haller	402
e.	Sigortanın Süresi ve Bildirim.....	402
aa.	Olay Esaslı Sigorta	402
bb.	Talep Esaslı Sigorta.....	404
cc.	Karma Esaslı Sigorta	407
f.	Sigortacının Hukuki Yardımı ve Sigortalının Suhlu Sözleşmesi Yapması.....	408
G.	SİGORTACININ TAZMİNATI ÖDEMESİ.....	410
H.	SORUMLULUK SİGORTALARINDA ZAMANAŞIMI SÜRESİ.....	411
III.	CAN SİGORTALARI	413
A.	CAN SİGORTALARININ, MAL SİGORTALARINDAN FARKLARI.....	413
B.	CAN SİGORTASI KAPSAMINDA YAPTIRILABİLCEK SİGORTALAR.....	414
1.	Hayat Sigortası	414
a.	Hayat Sigortası Türleri	415
aa.	Yaşama Koşullu Sigorta.....	415
bb.	Ölüm Koşullu Sigorta	415
b.	Tontin	416
c.	Hayat Sigortasının Tarafları	417
aa.	Sigortacı	417
bb.	Sigorta Ettiren	417
cc.	Sözleşmenin İlgilisi Sıfatıyla Lehtar.....	419
(1)	Genel Olarak.....	419
(2)	Atanması	420

---

(3) Lehtarlar Arasında Paylaşım	421
d. Grup Sigortası.....	421
e. Sigorta Değeri.....	424
f. Beyan Yükümlülüğü.....	425
aa. Sözleşmenin Yapılması Sırasında.....	425
bb. Sözleşmenin Devamı Esnasında	429
g. Sigortanın Sona Ermesi.....	429
aa. Sigortacının Ödünç Vermesi.....	429
bb. Prim Ödenmesinden Muaf Sigorta.....	430
cc. Sigortadan ayrılma	430
dd. Cayma.....	430
h. Özel Haller	432
aa. Sigorta Ettiren veya Lehtarın Sigortalıyı Öldürmesi.....	432
bb. Lehtarın Sigorta Ettirenin Yerine Geçmesi..	432
cc. Sigortalının İntihar Etmesi.....	434
dd. Sigortacının iflası.....	435
i. Uygulanacak Hükümler.....	435
2. Kaza sigortası.....	436
a. Tanımı	436
b. Sigortalı Olabilecek Kişiler.....	438
c. Uygulanacak Hükümler	438
3. Hastalık ve Sağlık Sigortası	439
a. Tanımı	439
b. Sigortanın Yaptırılması	440
c. Sigorta Değeri.....	441
d. Sigorta Teminatları.....	442
e. Ömür Boyu Yenileme Garantisi	443
f. Bekleme Süresi	444
g. Bilgi İsteme Hakkı.....	445
h. Hastalık ve Sağlık Sigortasına Uygulanacak Diğer Hükümler	445
C. CAN SİGORTALARINDA KORUYUCU HÜKÜMLER.....	447

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SİGORTA DAVALARI

§9. SİGORTACININ HALEFİYETİ.....	452
I. HAKKIN İKTİSABI.....	452
A. ASLEN İKTİSAP	452
B. DEVREN İKTİSAP	452
II. HALEFİYET.....	453
A. TANIMI	453
B. HUKUKİ NİTELİĞİ VE RÜCUDAN FARKLARI.....	453
III. HALEFİYETİN TÜRLERİ	455
A. NAKLEN HALEFİYET-KURUCU HALEFİYET	455
B. KÜLLİ HALEFİYET-CÜZİ HALEFİYET	455
IV. SİGORTA HUKUKUNDA HALEFİYET	456
A. MAL SİGORTALARINDA HALEFİYET.....	457
B. SORUMLULUK SİGORTALARINDA HALEFİYET	459
V. SİGORTA TAZMİNATININ KAPSAMI.....	460
§10. SİGORTA HUKUKUNDA RÜCU	461
I. TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	461
A. TANIMI	461
B. HUKUKİ NİTELİĞİ.....	462
II. HALEFİYETE DAYALI RÜCU HAKKI VE HALEFİYETE DAYANMAYAN RÜCU HAKKI.....	462
III. HAKKIN KAPSAMI	466
A. RÜCU HAKKININ HALEFİYETLE GÜÇLENDİRİLMESİ	466
B. RÜCUDA ZAMANAŞIMI	467
§11. SİGORTA DAVALARI	468
I. DAVA AÇILMASI.....	468
A. TÜRK SİGORTA ŞİRKETLERİ HAKKINDA	468
1. Genel Olarak Yetki Kuralı	468

2.	Halefiyetten Doğan Davalarda Görevli ve Yetkili Mahkeme	470
3.	Güvence Hesabına Karşı Açılan Davada Görev ve Yetki	473
4.	Trafik Kazalarında Görevli Mahkeme.....	474
5.	Sigortacıya Doğrudan Dava Açılmazı Halinde Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	477
B.	YABANCI SİGORTA ŞİRKETLERİNE KARŞI AÇILAN DAVALARDADA YETKİLİ MAHKEME.....	479
II.	SİGORTA TAHKİMİ.....	481
A.	UYGULANACAK HÜKÜMLER	481
B.	SİGORTA TAHKİMİ.....	482
1.	Genel Olarak.....	482
2.	Sigorta Tahkimi	483
3.	Sigorta Tahkiminin Hukuki Niteliği.....	485
4.	Sigorta Tahkim Komisyonu	487
a.	Komisyonunun Kurulma Amacı.....	487
b.	Komisyon Üyeleri.....	488
aa.	Üyelerin Sayıları.....	488
bb.	Komisyon Üyelerinin Özellikleri	489
cc.	Komisyon Müdürünün Özellikleri	490
c.	Tahkim Komisyonunun Toplantıları.....	492
d.	Tahkim Komisyonu Başkanlığı'nın Görevleri....	492
5.	Sigorta Tahkimine Üyelik	493
6.	Sigorta Hakemi ve Raportörleri	494
a.	Tanımı	494
b.	Yeterlilikleri.....	494
c.	Listeye Kaydolma ve Silinme.....	497
d.	Özellikleri.....	497
aa.	Sigorta Hakemleri ve Raportörlerin Tarafsız Olması	498
bb.	Sır Saklama Yükümlülüğü	498
7.	Sigortacının Tahkim Sistemine Dâhil Olması	498

8.	Sigorta Tahkimine Başvuru Yapılması.....	499
a.	Komisyona Başvuru Şartları	499
b.	Hakem İncelemesinin Yapılması.....	499
c.	Tahkim Süresi ve Hakem Ücreti	500
d.	Delillerin Toplanması.....	500
9.	Tahkimde Yargılama Usulü.....	502
10.	Hakem Kararlarına Karşı Kanun Yolları.....	503
a.	İtiraz	503
b.	Temyiz	504
11.	Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yapma Hakkı.....	506
12.	Seyahat Sağlık Sigortası Kapsamında Tahkim	507

EKLER

EK 1 - SİGORTACILIK KANUNU	511
EK 2 - TÜRK TİCARET KANUNU.....	563
EK 3 - SİGORTA ACENTELERİ YÖNETMELİĞİ	589
EK 4 - SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDE BİLGİLENDİRMEYE İLİŞKİN YÖNETMELİK	601
KAVRAM DİZİNİ	607